

Вјечнаја памјат Деси Томашевић

Људи, по закону неком још необјашњивом, рађамо се склони понашањима која називамо врлинама и пороцима, а врли, порочни, или нешто између, постајемо постепено уз велики утицај само-уздања и околности и људи нашег живота.

Мало ли нас је који бесловесно зло чинимо обузети бесовима?

Некада читаве народе заведу свесно, и у непочинства поведу самољубиви и саможиви које, касно освешћени, назовемо нељудима, кајући се и стидећи и својих и њихових заблуда и недела.

Многи међу нама, иако спознају нискост и зле последице својих поступака, бивствују кришом, без силе да себе укроте и друге спасу своје слабости.

Још више нас је који се, уплашени оним што спознајемо у себи, не усуђујемо да огласимо и обуздамо друге кад зло и срамоту чине.

Не можемо се побројати бојазни, који стрепимо од одавања осећања правде и милости не би ли ко обзнанио да смо слаби и болећиви.

Превише нас је који равнодушно трпимо и, попут сабласти бездушних, животаримо док протиче време зла и порока.

Мало нас је који се посветимо макар памћењу патњи и неправди у којима ближњи страдаше, а још мање нас је који и примете бол и понижења иних.

Најмање нас је који жртвовањем свог спречимо, ублажимо или залечимо ране бића око себе. И не само људских.

Као што наказе, телесне и духовне, ужасом обузму и ум и срца наша, и сећање на њих бришемо из свести, тако благословом узвесе Блажени нашу свакидашњицу, и сваки тренутак са њима памтимо, и сама помисао на њих оплемени и наведе свако дело и мисао нашу.

Неземаљским нам се указују, чисти и честити, небеским бићима сличе.

Како је само лепо бити са њима. Како је благотворна њихова утеха. Како је срећан свако ко је радост живота њиховог поделио.

Како је повлашћен свако ко може о њима да сведочи!

Да докаже да небеског има на земљи. Да добро побеђује. Да милост траје. Да правда оправдава. Да се жртва исплати. Да опроштај овековечује.

Деса нам је остала иако је отишла. Вратила се опростивши се од нас. Испратили смо је да је дочекамо заувек.

Тихо, скромно, ненаметљиво, као што је живела, али исто тако упорно, стамено и необориво, она доказује и учи да постоје васељенски Узвишен Дом Човечји и Небеска Србија – њен дом и постојбина - и нада наша да ћемо и ми заслужити приступ и вечност у њима.

Показала нам је својим животом и делом како да заслужимо тај благослов.

А њен живот, њено дело...

Збир патњи, страдања, неправди, понижења, лажи, непочинстава – и све надвладано и поништено трпљењем, опроштајем, поносом, истином, добротинствима.

Много је доживела и преживела током више од осам деценија – све што се са народом њеним и судбином савремених Срба збило:

Самопоништење и бесловесност вођа у Краљевини, након помора и победе у Првом рату, доведоше до неприправности и истребљења и протеривања у Другом, током зловласти самозваних правоверних Божијих изабраника. Ни Деса, нити ико од њених, ни ико од српске деце није одабрао католичење иако су им пред очима били крвави србосјеци усташа у логору након истеривања из родне куће у Вођину у Српској Славонији. Тада је, вероватно, иако још дете, схватила да су и звери бића Божија и да и животиње пате од нељуда – пред очима су јој усташе поклале српске мачке и псе. Схватила је да је усташтво горе од зверства. Протерана у окупирану Србију, Деса је преживела заслугом благородних Срба Поморавља и само-жртвом генерала Недића, да би превлашћу комуниста била сведоком уништења и прогона најбољих Срба од оних који се сами прогласише бољим и од Бога кога укинуше. Видела је колико су ти који су надјачали слаби пред најпростачкијим искушењима и колико се Нови Човек заправо преображава у нечовека. Из новог логора нових поробљивача је избегла у свет који се чинио, и самопрогласио, слободнијим и отворенијим за разноврсност. И ту је, временом, увидела смртоносност и душоморство власти у којој баш најпорочнији и најопакији оптужују, и до издисаја гоне, људе праведне и вредне али у љубави непросечних склоности. Пред њеним очима се од Спасиоца Човечанства једна сила преобратила у Тлачитеља Човека, а нарочито Србина. Ипак, и у таквом свету Деса је успела да дође до врха и да стечено богатство усмери на ублажавање бола и неправде. Цео век се борила да се њен народ ослободи и окрепи. Увек је потсећала и позивала на заједништво и на здруженост у подухвату. И новим властодршцима пост-слободне Србије је опраштала и није им одмагала, наглашавајући да верује да нису свесно из тигања искочили у

ватру, и да ни самоубилачка махнитост распусних никоговића неће вечно трајати.

Деса нас је потсећала на божанску истину и људску снагу које увек надвладају ђаволску лаж и нељудску слабост.

Као да су кроз њу, из Небеске Србије, говориле и делале и Мајка Јевросима и Мајка Југовића, и Косовка Девојка и Кнегиња Милица, и Кнегиња Јела и Краљица Катарина...

Није Деса дала ни по бабу ни по стричевима, но по правди Бога истинога – грдила је Србе за злодела али није штедела ни србомрце!

И била је Деса *тврда срца и из срца сузу не пустила* – кад су многи јавном кукњавом прикривали своје избегавање националне обавезе, Деса је тихо засукла рукаве и стамено се суочила са стравом судбине избеглица и рањеника, и то свих народа и вера!

Као Косовка Девојка је напаћеним и полумртвим жртвама приносила исцелитељне речи, али и новац да обнове тела и животе!

Као Кнегиња Милица је походила најмрскије србомрце као посланик разума и милости, доприносећи да се ублажи њихов бес и наше страдање.

Као Кнегиња Јела, кћи Лазарева, окупљала је Србе и учила да су један народ, једна крв, једна судбина, и да само заједно и сложено могу да опстану пред крвожедним истребитељима Срба!

Као Краљица Катарина Босанска, у изганству није поклекла и заборавила ни себе ни своје – међу иновернима је тврдоглаво одржавала пламен кандила под иконама предака, и делила све своје са сународницима и сапатницима у расејању!

Ситна телом, крхка и рањива, као брана би се испречила неправди и злу, као олуја би распршила лаж и превару, као див би подметнула своја плећа да изнесе свачији терет и бол.

Била је као мајка не само својој породици већ сваком српском бићу које је сусрела. Као мајка је гонила на рад, учење и ред. Никад грубу реч није рекла нити запретила. Увек је све бранила од клевета и тражила разумевање за свачије слабости. Највећа казна је био њен тужан поглед, а највећа награда њен осмех и похвала уз речи: *Душо моја*.

Поред бола што је изгубисмо у овом земаљском животу задесиле су нас и збуњеност и неверица. Питамо се и ми у Расејању и они у Србији како то да Деса оде а осташе Мадлен, Аманпур и Хилари? Како то да Деси никад не захвалише српске власти, нити је похвалише, а новине пуне Јованки, Борки и Кандићи...?

Ипак, истина је непобитна да је на сахрану Деси дошао свако зато што ју је волео и ценио а не по наређењу или да нешто ушибари.

Сузе за њом претежу на Кантару Добра за живот довека.

А знамо добро да *Благо оном ко довека живи, имао се рашта и родити!*

Вјечнаја памјат!

Вишеслав Симић

20. јун 2007.

Вашингтон, САД